

2.7 New Trends In The World Of Warehousing. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/7-new-trends-world-warehousing-hiranandani-industrial-parks>

*Циганов Сергій Андрійович,
доктор економічних наук, професор;
Самородов Артем,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти;
ПВНЗ «Європейський університет»*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

На сучасному етапі функціонування суб'єктів господарської діяльності з боку зовнішнього середовища існує значне посилення тиску. Поява на ринку країни нових дестабілізуючих глобальних чинників досить негативно впливає на ефективність діяльності підприємств. Тому важливим завданням кожного підприємства являється вибір найоптимальнішої системи управління, яка найбільше буде відповідати його головній меті та завданням під впливом очікуваних та існуючих умов ведення власної діяльності.

До основних глобалізаційних змін зовнішнього середовища функціонування підприємства, які безпосередньо впливають на його управління, можна віднести: підвищення рівня конкуренції у всіх сферах господарської діяльності; світова глобалізація бізнесу; підвищення рівня невизначеності та динамічності ринку; інтеграція економіки країни в глобальний економічний простір; стрімкий рівень розвитку інформаційних технологій; розвиток процесу діджиталізації; збільшення обсягу інформації у глобальному середовищі; розвиток економіки знань та зміна ролі менеджера в системі управління[2, С. 66].

Під впливом даних глобалізаційних змін традиційні методи щодо управління підприємством можуть бути недостатньо ефективними, що спонукає вітчизняні підприємства до трансформації систем управління для забезпечення ефективного розвитку підприємств в сучасних умовах функціонування.

Враховуючи вплив глобалізаційних змін сьогодні відбувається активне впровадження нових заходів гнучкого реагування підприємством на зміни у середовищі функціонування на основі розробки інноваційних механізмів щодо адаптування систем управління та забезпечення систем управління підприємств способами, а також методами пошуку їх конкурентних переваг на ринку. У зв'язку з світовою глобалізацією бізнесу відбулася переорієнтація диференціації систем управління з кінцевого продукту власної діяльності на рівень обслуговування цільової аудиторії та адаптація систем управління до інтересів зацікавлених сторін.

Також на даний час активно відбувається інтелектуалізація, діджиталізації та автоматизація існуючих систем управління підприємством, що визначається впровадженням в системи управління смарт-технологій та штучного інтелекту для забезпечення їх засобами максимального оцифрування інформації.

Сьогодні в Україні майже усі підприємства для забезпечення ефективності управлінського процесу використовують системи його автоматизації. Досить значна кількість управлінських процесів піддається саме автоматизації, що спричиняє формування передумови для скорочення чисельності управлінського персоналу та обумовлює трансформацію систем управління.

Автоматизація процесу управління на сучасних підприємствах здійснюється за такими напрямками: оптимізація та дослідження існуючих систем управління підприємствами; розроблення та реалізація економіко-математичних та інформаційних моделей систем управління; формалізація бізнес-процесів до рівня моделей потоків даних та функціональних моделей; проектування баз даних і баз знань інформаційних систем; розроблення, дослідна експлуатація, впровадження та супровід систем управління класу ERP та MRPII; розроблення та впровадження IT-рішень, які максимально орієнтовані на бізнес-процеси різних галузей [3, С. 106].

Варто відмітити, що існуючий процес трансформації систем управління характеризується також рядом проблем, що можуть знизити ефективність нової системи управління та ускладнити процес її впровадження. До таких проблем можна віднести: недостатній кваліфікаційний рівень персоналу підприємства для впровадження системних змін; обмеженість або відсутність фінансових ресурсів; недостатня підтримка щодо впровадження сучасних систем управління зі сторони самого керівництва підприємства; недостатній рівень інтеграції існуючих систем управління та програмного забезпечення підприємства; заплановані зміни можуть не сприйматися персоналом підприємств; недосконало сформований процес організації введення нових систем менеджменту тощо [5, С. 56].

Також зовнішнє середовище здійснюючи вплив на збільшення кількості дестабілізуючих факторів та появу глобалізаційних нових чинників стимулювало підприємства перейти від системи бюрократичного управління до системи децентралізованого управління на основі впровадження адаптивних систем управління.

Варто зауважити, що сучасні умови ведення підприємницької діяльності змушують багатьох підприємців переходити до проблемно-орієнтованого управління від цільового. Даний підхід являється новим в процесі управління підприємством та зосереджується в основному на вирішенні існуючих та можливих проблем, а не на забезпеченні досягнення визначених цілей.

Основною відмінністю між даними підходами є те, що у цільовому (традиційному) управлінні підприємство перед собою ставить конкретно

визначенні цілі, а також розробляє потрібну стратегію, яка передбачає ефективне здійснення діяльності підприємством. В той час, у проблемно-орієнтованому підході, підприємство формує завдання щодо вирішення певного переліку проблем, які можуть виникнути під час ведення ним своєї діяльності. Такий підхід надає можливість підприємству гнучкіше реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. Головною перевагою проблемно-орієнтованого підходу являється те, що він надає можливість підприємствам ефективніше використовувати власні ресурси, забезпечує можливість підвищити продуктивність, а також сприяє пошуку нових рішень та розвитку інновацій.

Проблемно-орієнтований підхід успішно реалізовується в межах різних підсистем сучасної системи управління, а саме: підсистема стратегічного управління; підсистема фінансового управління; підсистема управління базами даних; підсистема управління інноваціями; підсистема креативного менеджменту; підсистема маркетингового менеджменту; підсистема управління змінами; підсистема HR-менеджменту; підсистема управління якістю; підсистема комунікаційного та інформаційного забезпечення; підсистема управління знаннями; підсистема управління знаннями; підсистема управління проектами [5, С. 57]. Дані підсистеми взаємопов'язані та взаємодіють між собою щодо досягнення визначеної спільної мети, що полягає у забезпеченні ефективності діяльності, прибутковості та конкурентоспроможності підприємства.

Враховуючи кількість підсистем сучасної системи управління, можна стверджувати, що класичні системи управління вітчизняними підприємствами потребують значного розширення для того, щоб процес управління був ефективним та сприяв забезпеченню конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Варто відмітити, що функціонування системи управління підприємств в період глобалізації усіх сфер господарювання має відповідати сучасним реаліям, які визначаються формуванням даних систем на основі адаптації під інтереси цільової аудиторії споживачів, акціонерів, постачальників та інших партнерів. Сучасні системи управління мають бути інтелектуалізовані, автоматизовані інтегровані, що надає можливість охоплювати весь процес формування цінностей на підприємстві від виробництва продукції та технології бізнес-процесів до обслуговування та продажів, а також забезпечувати при цьому ефективність усього процесу, демонструючи зацікавленим суб'єктам, що вони теж беруть участь у створенні загальних цінностей підприємства [2, С. 67].

Розвитку систем управління кардинально змінив роль менеджера в управлінському процесі, що формує нові вимоги щодо компетенції та навичок управлінського персоналу. Тотальне залучення управлінського персоналу в процес управління сьогодні потребує збалансованості визначених цілей підприємства та працівників, оскільки важливою умовою ефективного управління кожного підприємства являється людський ресурс.

Загалом, на сучасному етапі вплив глобалізаційних змін зовнішнього середовища підприємства визначає такі тенденції розвитку систем управління підприємства в Україні: високий рівень впровадження цифрових технологій; персоналізацію процесу здійснення управління; формування стратегії зворотного зв'язку та врахування соціальної відповідальності підприємства[4, С. 49].

Високий рівень впровадження цифрових технологій визначається тим, що у зв'язку з розвитком глобальної мережі Інтернет, цифрових технологій та мобільних пристроїв вони стали важливим елементом бізнес-стратегії кожного підприємства. З їх допомогою налагодження зв'язку між суб'єктами управління та цільовою аудиторією стало набагато простішим.

Персоналізація процесу здійснення управління підприємством зумовлена існуючим індивідуальним підходом на кожному сегменту ринку до споживачів товарів та послуг, що в свою чергу змушує усі підприємства спрямовувати свою діяльність на їх персоналізацію.

Стратегія зворотного зв'язку являється важливою основою формування загальної стратегії управління підприємством та основних цілей, адже кожне підприємство сьогодні намагається налагоджувати зворотній зв'язок з споживачами товарів та послуг для того, щоб отримати потрібну інформацію від них стосовно якості, пропозиції тощо.

Таким чином, сучасна управлінська діяльність суб'єктів підприємницької діяльності перебуває в процесі суттєвих змін та адаптації до міжнародних стандартів ведення господарської діяльності. Сьогодні головним напрямком розвитку систем управління також являється соціальний напрямок. На соціальне спрямування управління вплинув процес євроінтеграції України та прийняття Рішення Кабінетом Міністрів України стосовно схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. Дана Концепція була схвалена 20 січня 2020 року для впровадження механізмів взаємодії бізнесу та держави, а також бізнесу та суспільства, які в свою чергу дадуть можливість посилити відповідальність усіх учасників суспільного життя, що забезпечить сталий розвиток України, а також вплине на підвищення суспільного добробуту в країні [1].

Застосування соціально-відповідального управління потребує розуміння за допомогою яких інструментів системи управління можуть правильно вплинути на поведінку людей та покращити соціальну роль підприємства в суспільному житті, щоб зберегти конкурентоспроможність на ринку.

Потрібно зауважити, що завдяки впровадженню в систему управління методів управління, які спрямовані на забезпечення соціальної відповідальності підприємства підвищується його конкурентоспроможність. Практика ведення соціально відповідального бізнесу набула значного поширення в усіх розвинених країнах світу, тому вітчизняним підприємствам незважаючи на те, що соціально відповідальне управління пов'язане із збільшенням витрат підприємства, потрібно все ж таки

переймати досвід закордонних підприємств. В основному збільшення витрат відбувається в підсистемі системи управління, що займається маркетингом підприємства, але дані витрати уже в найближчому проміжку часу окупляться зростанням попиту на продукцію (послуги) соціально відповідального підприємства, а рейтинг підприємства поміж існуючих конкурентів значно підвищиться.

Отже, розвиток систем управління підприємством в Україні на сучасному етапі знаходяться в процесі глибокої трансформації по усіх напрямках, а саме трансформація відбувається у структурних елементах системи управління, інструментах та методах управління. На сьогодні важко оцінити якість та ефективність систем управління, оскільки вони функціонують на основі пробних варіантів на більшості підприємств. Потрібно також зазначити, що сучасні підприємства в усіх напрямках управління знаходяться в край важкому становищі через військовий стан в країні, який змушує відійти управлінський персонал від євро інтеграційних заходів до заходів спрямованих на забезпечення життєздатності підприємства на ринку.

Список використаних джерел

1. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року схвалено розпорядженням кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. №66-р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>
2. Свінарьова Г.Б. Інноваційні зміни в системі управління підприємством// Г.Б. Свінарьова/ Г.Б. Свінарьова/ Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи», 2020. С. 66-67. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201207>
3. Квілінський О.С. Деякі підходи до автоматизації управління промисловими підприємствами. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. URL: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-43-16>
4. Марова А.О. Тенденції розвитку систем менеджменту та маркетингу в сучасних умовах. Економіка і менеджмент – 2023: мат-ли наук. конф. URL: https://www.confcontact.com/2023-ekonomika-i-menedzhment/9_Marova.pdf
5. Чернікова Н.М., Іщенко І.С., Большая О.В. Трансформація систем менеджменту в умовах цифровізації та інноваційного розвитку підприємств. Економічний вісник НТУУ “Київський політехнічний інститут”. 2023. № 25. С. 54-58.